

Finansavisen

Elbilforeningens Christina Bu:

Over 50 nye elbilmodeller til Norge fra Kina i år og neste år

SIDE 40
TIL 43

Anne Koppangs whisky-satsing:

Kun kvinner får investere

SIDE 44
TIL 49

LØRDAG

Skattetips: Kinderegg for oppstartsinvestorer

SIDE 63

Scatec Solar:

Ledelsen er blitt søkkrik

Mangedoblet på børs: Sjefene har aksjer for 659 millioner.

418 mill.:
Raymond Carlsen

SIDE 4
OG 5

72 millioner:
Terje Pilskog

97 millioner:
Torstein Berntsen

44 SIDER EKSTRA:

MOTOR

Minimalistisk kraftpakke

TEST: Ved Åsne KJØL-Legreid bringer Renault Elskar elektrifisering av personbil.

Christian Bjelland

Boligsalg til utvikler kan gi full skatt

SIDE 20 OG 21

LEDER
SIDE 2

HEGNAR:

FrP-jubel, og hva nå?

Dollar	9,04	Dow Jones	29 188,95
Svenske kr	94,41	Nasdaq	9 430,53
Britiske pund	11,82	FTSE 100	7 602,87
US 30 år rente	1,70	Nikkei	23 827,18
OSLO BØRS	930,99	ELBOKURSEN	9,99
↑ 1,04%		↑ 0,02	
3-MÅN. RENTEN	1,84	BRENTI, POS	60,94
↓ -0,02		↓ -1,10	

Kvinnelige whisky- millioner

Olivia-gründer Anne Koppang vil lage verdens beste whisky på øya Fedje. Hun trenger 30 millioner kroner.
Kun kvinnelige investorer får være med. ➡

REPORTASJE

ERLEND KJERNLI (TEKST OG FOTO)

FEDJE, VESTLAND

Fergen tar en sving mot venstre og starter innseilingen mot kaien på Fedje. Kirken kommer til syne. Et viktig samlingssted for et lokalsamfunn med sterke, kristne tradisjoner.

Like nedenfor, midt på kaien, ligger et mer nøytralt bygg. Utsiden er grå og kjedelig. På innsiden, hos Feddie Distillery, er ambisjonene høye. Latteren sitter løst. Engasjementet lyser i øynene.

– Dette er resultatet av drømmen! Yes! Er det ikke kult?!

Anne Koppang har strukket nakken og ført nesen ned mot en blank væske som renner ut av en slange. Det er første gang hun lukter på den ferdig destillerte whiskyen. Prosessen er i gang. De første investerte millionene har båret frukter, men det er lenge igjen.

Væsken hun har luktet på må ligge tre år i en eiketønne før den kan selges. Nye titalls millioner må brukes før inntektene forhåpentligvis tikker inn.

– Det tar nok fem år før vi går i pluss, sier gründeren.

Hun planlegger en emisjon på fem millioner kroner nå. På sikt er det behov for nye 25 millioner. De pengene vil Koppang hente fra kvinner og lage et kvinneinvestorforellskap.

– Det er naturlig for meg. Nettverket mitt består i stor grad av kvinner.

OLIVIA-KJEDEN

Hennes største suksess i næringslivet var sammen med to venninner, Kristin Gjølseth og Gry Holm. Sammen bygde de opp restaurantkjeden Olivia.

I 2015 kunne de, gjennom selskapet Druklasen, innkassere 220 millioner kroner etter salget til oppkjøpsfondet Hekules.

Denne gangen er ikke de to venninnene med, men Koppang forteller at 12 aksjonærer har meldt sin

interesse. Vipps-topp Berit Svendsen og fiske- og shippingmilliardær Elisabeth Grieg er to av dem. Helene Barncow, administrerende direktør for Microsoft Sverige, er en annen.

– Vi lander nok på 20 aksjonærer. Mye skjer det neste halve året. De som blir med nå blir helt sentrale i suksessen.

Hun snakker med selvsikkerhet. Destilleriet på Fedje skal lage verdens beste whisky.

– Vi må sikte så høyt. Målet kan ikke være å lage den nest beste.

Det blir økologisk. Single malt. Håndverkssprit. Ingen whisky for en tynn lommebok.

FRUKTIG WHISKY

Ta litt bygg og legg det i et vannbad. Fyll på mer vann og sil ut det gamle. Spiringen kan begynne. Kornets stivelse omdannes til sukker. Deretter må byggkornene tørke.

– Vi bevarer fruktigheten. Det er nøkkelen til at brennevinet vårt blir så godt, sier Craig Brawhill.

Han har en Master of Distillery fra Edinburgh. Turen gikk østover til Norge for å jobbe som destillator for Koppang. Han er klar for å være på den norske øya i minst tre år, til de første tappende dråpene er klare for salg.

Over seg har han fabrikkssjef Jan Groth, med 20 års erfaring fra whiskyindustrien i Skottland.

– Hvis vi ikke lykkes har jeg gjort en dårlig jobb, sier Brawhill.

Etter maltingen er det tid for mesking. Kornet knuses i en kvern for lettere å få ut sukkeret, før vann igjen blir tilsatt i et stort meskekar. Når vannet siles ut er det tid for gjær for å fremstille alkoholen. Til slutt føres brygget over til destillasjonsprosessen.

– Vi har en lang gjæringsprosess som gjør at flere aromaer kan omgjøres til fruktige nyanser i destillasjonen. Når vi også har økologisk pilsnermalt får vi mer fruktighet enn vanlig, forklarer Brawhill videre.

I et foreløpig utkast til budsjett er det notert en omsetning på 70 millioner kroner i 2030.

– Målet er 50.000 liter råsprit i året. Det gir ca. 140.000 flasker, sier Koppang.

NORBREW-SMELLEN

Drømmen om whisky-produksjon på Fedje startet imidlertid hos noen andre. Da het selskapet Northern & Co, eid av Norbrew, som skulle bli en bryggerikjempe i Norge.

Kjendiser som Arne Brimi, Arne Hjeltnes og Kari Traa tegnet seg på aksjonærlisten. Der var også Koppang.

– Ideen var å bygge merkevarer og bli store på eksport, sier hun.

Voss Fellesbryggeri og Akershus Bryggeri var også under Norbrew-paraplyen. Høsten 2018 kollapset alt og Norbrew gikk konkurs.

– Individuelt var det gode prosjekter. Konklusjonen er vel at det tok for lang tid, hevder Koppang.

Hun kjøpte opp konkursboet på Fedje for en billig penge, med gjeld på kjøpet. Rundt åtte millioner kroner var allerede investert i lokaler og utstyr.

Koppang har lagt inn ytterligere syv millioner for å kjøpe destillasjonsapparat og sette strategi og konsept. Nå er det altså behov for ekstern kapital.

BYRÅKRATI OG MERKEVARE

To kvinner var med Koppang på fergen over til Fedje, i bølger høye nok for en bygutt. Nærmest vindstille for lokalbefolkningen.

Den ene har investert og skal sørge for at Feddie Distillery blir en kjent merkevare. Hun heter Anne Gro Gulla og er internasjonal merkevarebygger, sist markedsjef i Telia.

– Vi vil inn på det indiske markedet. Landet står for 48 prosent av whiskykonsumet i verden, sier Gulla.

India er stort. Feddie skal snevre seg inn. Til bryllupsmarkedet i New Dehli og Mumbai. Da hjelper det at styreleder Johan Frederik Aasen er etablert med flere selskaper i India. ➔

VINDFULLT: Anne Gro Gulla, Siri Fahlvik Pettersen og Anne Koppang skuer ut over Fedje. De har store planer for øya.

DE FORSTE DRÅPENIE: Anne Guro Gulla (t.h.) bistår Anne Koppang så hun får løftet tønna med whisky.

REPORTASJE

PUSTER INN: Anne Guro Gulla og Anne Koppang puster inn duften av ferdig destillert whisky. Craig Brawhill (t.v.) har en Master of Distillery fra Skottland, og flyttet til Norge for å jobbe for Fedje.

SUKSESS FOR: Anne Koppang og hennes to venninner og forretningspartnere kunne cashé inn 220 millioner kroner da de solgte Olivia-kjeden.

FRAFLYTTING: Fergen legger til kai på Fedje. De seneste årene har

Den andre kvinnen har ikke lagt inn penger, men er ansatt som daglig leder. Siri Fahlvik Pettersen begynner i jobben en av de nærmeste dagene og skal sørge for god struktur og gjennomføring. At hun bor på Fedje er en god start.

– Dette er en gründerbedrift og det har nok vært litt krevende at ledelsen ikke er så tett på i det daglige, sier hun.

Etter 30 år i kriminalomsorgen og flere år som rådmann i Suldal og Øygarden kommune går hun over til en ganske så annerledes bransje.

– Jeg skal sørge for at vi oppnår produksjonsmål, og sikre at vi driver etter myndighetskrav. Når det gjelder selskapet sine utviklingsplaner vil min erfaring med kommunale planprosesser komme godt med.

FERGEN GIKK PÅ GRUNN

Forrige gang de satt på denne fergen skjedde det noe som verken byråkrater eller indiske bryllupsgjester kunne gjøre noe med.

Fergen gikk på grunn med et «kadang», som Koppang så fint beskrev det for Bergens Tidende.

– Nå kaller vi henne bare Anne Kadang Koppang, sier Gulla.

Nå kan de le. Men scenene noen dager tilbake var

alvorlige. Passasjerene fikk utdelt redningsvester og så olje sive ut fra båten.

– Vi skjente at den hadde gått på grunn. Vi visste ikke om den kom til å synke, sier Gulla.

– Det var ganske dramatisk, istemmer Koppang.

Da kapteinen kom ned og forsikret alle om at fergen ikke kom til å synke ble humøret lettere og smilene løsere. På denne turen trengs det ingen slepebåt for å få fergen til Fedje.

– Der! Der er Fedje Mekaniske.

Koppang peker ivrig. Eiendommen er i hennes hender. Ti mål tomt med sju haller kjøpte hun for ti millioner kroner.

– Er ikke det en perfekt beliggenhet for hotellet? spør Fahlvik Pettersen.

STJERNEARKITEKT

For det handler om noe mer enn alkoholholdige dråper. Koppangs månelanding er et whiskyhotell. Ikke et kjedelig rektangel av et hotell, men et bygg tegnet av arkitekten Todd Saunders.

Inspirasjonen er hotellet på Fogo Island. Øya i Canada med 2.500 innbyggere slet med fraflytting. En kvinne med bånd til øya hadde gjort suksess i næringslivet og

ville gå noe tilbake. Det ble et hotell med utgangspunkt i pennen til Saunders som det snakkes om verden rundt.

– Jeg tok med Saunders hit og fortalte om planene. «Anne, please make this happen», sa han til meg.

Historien til Fogo Island er på mange måter lik som den begynnende historien på Fedje. En øy som sliter med fraflytting. En kvinne med suksess i næringslivet. For skjellen er at Koppang ikke har lokal forankring.

– Kanskje jeg egentlig er fra Fedje?

Øya har sakte, men sikkert sett folketallet gå nedover. Rundt 550 nå. Koppang har et mål om å øke det til 600. Hotellet og whiskyproduksjonen kan legge grunnlag for annet næringsliv basert på turismen. Padling, dykking, matopplevelser.

– Hun er modig, sier Stian Herøy (H), ordfører på Fedje.

Han omfavner prosjektet, og lar seg ikke skremme av at det ikke er første gangen noen prøver seg med whiskyproduksjon på øya.

– Nå ruller ballen forttere og forttere, sier han.

HVALEFANGSTEN KOLLAPSET

Fedje kommune er ni kvadratkilometer stor. Det meste av kommunen ligger på øya Fedje, men den består også

mange tatt fergen for å bosette seg andre steder.

av over hundre mindre øyer og holmer. På 50- og 60-tallet var det gode tider med sildefiske som den store næringen.

– Kommunen satset feil på 70-tallet, forteller ordføreren.

Hvalfangst ble en stor næring, frem til den internasjonale hvalfangstkommisjonen i 1986 vedtok forbud mot all kommersiell fangst. Den norske regjeringen reservert seg etter hvert mot forbudet, men antallet fiskere har rast i takt med den generelle befolkningen.

Arbeidsplasser har gått fra fiske til industri. Fedje Sjøtrafikkentral er nå den største arbeidsgiveren.

– Vi har et mål om 729 innbyggere i løpet av 4-5 år, sier ordfører Herøy.

Han høyner dermed Koppangs mål om 600. Optimismen lever i den lille øykommunen. Om økt aktivitet og nye arbeidsplasser. Selv med sterke kristne tradisjoner kan de jubile over en whiskyatsing. Tidene forandrer seg. Ved kommunevalget i 2015 ble Kristelig Folkeparti nest størst i Fedje. I fjor stilte ikke partiet liste.

UTSIKT TIL KIRKEN

Enkelte ting kan du likevel ikke rokke ved. Blir det bygget et hotell ved fergekaien er det én ting kommunen ikke kan akseptere; at hotellet skygger for kirken når

du kommer seilende inn med fergen.

Det er ikke noe problem, men av andre grunner lanseres flere argumenter for å endre visjonen. Å bygge hotellet på tomten til Fedje Mekaniske.

– Her er området allerede regulert for næring, så det er ingen planmessige hindre. Vi kan bare sette i gang, sier byråkratiskspert Fahlvik Pettersen.

Kystverket har en langtidskontrakt i en av hallene, som var en sikkerhet for Koppang da hun kjøpte. Samtidig er det hinder for å bygge der med en gang.

– Men vi kan jo bygge i ulike trinn og starte et annet sted. Tomten er stor, sier Koppang.

– Hva er tidsperspektivet?

– Hotellet er et hårete mål. Hvis vi kommer i gang kan det stå ferdig i løpet av 3-4 år.

TONNER OPPOVER VEGGENE

Vi trer inn i et forlatt kontorbygg. Her kan det bygges om til leiligheter. Kanskje for sesongarbeidere eller andre ansatte. Så åpnes et par dører til og vi står inne i den store

hallen. Dit whiskyproduksjonen kan flyttes.

Med whiskytonner oppover veggene og omvisning for nysgjerrige turister fra hele verden. Kvinnenes latter og entusiastiske samtaler blir kastet mellom veggene og kommer tilbake. For noen år tilbake var det konsert her med 1000 publikummere. Det doblet av Fedjes befolkning.

HOYRE-MANN:
Stian Herøy, ordfører
i Fedje kommune.

Med Craig Brawhill og samboeren har Feddie Distillery så langt sikret to nye innbyggere til øykommunen i havgapet på vestkysten. Havvinder med innslag av saltvann skal treng inn i eiketønnene som tidligere har inneholdt sherry fra Jan Pettersens Fernando de Castilla.

Men whisky er ikke bare smak, det er også storytelling. Hele Fedje skal selges til verden. Turister skal ha det forblåste landskapet som et mål for sine ferieturer. Feddie Distillery er i gang. Historien er i ferd med å bli fortalt. De mest spennende kapitlene venter.

erlend.kjernli@finansavisen.no